

PERŽVALGA.

Atkreipiame skaitytojų atydą prie žinių iš Lietuvos, kame pranešta, už ką kun. Ambrazevičiui vysk. Ropp atėmė kunigystę.

— Iš Vilkaviškio (Suvalkų gub.) pavieta mums praneša, kad kunigai stropiai šaukia žmones boikotuoti „Vil. Žinias“ ir „Liet. Ukininką“, siundo prieš socialistus, per išpažintį klausinėja, ar nepriguli prie socialistų ir liepia tuos išduoti valdžiai. — Vargiai kas prisipažis žandarui priguljis prie socialistų... Atauga inkvizitorių nagai...

— Gavome „Naują Gadynę“ N1. Tai „miesto ir sočiaus darbininkų, bežemių ir mažžemių, laikraštis“, leidžiamas iš Vilniaus kas savaitę. Laikraštis beveik tokio didumo, kaip „Kova“, tik dvigubai storesnis (16 pusl.). Štam 1-mam num. telpa šie straipsniai: kas mums iš dūmos? Istorija garsaus ir narsaus karžygio Kristobaldo de Libertad; Ko jie (—kunigai) nori? Darbininkų šventė; Dvaro darbininkų streikai Lenkuose; Vėdus gyvenimo apžvalga (Kau no rinkimai į dūmą, Ponai apgavo, Rinkimai Suvalkuose); Dūmos atidengimas ir jos pirmieji posėdžiai; Kronika (Revoliucijos ir darbininkų judėjimo kronika); Žinios iš Lietuvos (Skėmonys, Troškunai, Gizai, Linkava, Senapilė, Ukmergė, Liudvinavas); Žinios iš svetur (Peterburgo bedarbiai); Povilas Višinskis; Apie knygas (čia paduota žinios apie knygelę „Seniems kanauninkams ir pralotams, klebonams ir jauniems kamendoriams“).

„Naujoji Gad.“ spaudžinta Sirkino spaustuvej. Leidėjas Jonas Jaks-Tiras, už redaktorių — Elena Brazaitytė. Adrisas: Vilnius, „Naujosios Gadynės“ redakcijai, Jurgio prospektas N39, but. 6.

— „Žvaigždės“ N23, išspaudintas „Lietuvių katalikų federacijos programos“, apdirbtasis tam tikros komisijos, išrinktos per „liet. katalikų kongresą“ Wilkes-Barre balandžio 17 d. š. m., o susidedantis iš trijų kunigų ir dviejų šiaip-jau žmonių.

Federacija politikoje bus solidaristais („jieškos gerovė visiems“), nors ji nėra politiška partija: jos sąnariai galės prigulėti prie kokios nor politiškos partijos. Lietuvoje remsia — pasakyta programe, — polit. partiją „paremtą ant krikščioniškos demokratijos“, kurios da „trokšta“, kad susitvertų.

„Krikšč. Demokracija“, vienok, jau susitvėrus Lietuvoje, ir jos juodašimtiški darbai plačiai pagarsėjo. Tokiai tai partijai mūsų „solidaristai“ (susitaikėliai) prizada „dorišką ir medegišką paspirtį“, kad būtų jiems „visiems gerovė“.

— „Liet.“ N22 B. Balevičia atsišaukia „In lietuvišką jau nuomenę“, kviezdamas į Valparaiso (Ind.) universitetą lietuvius ir lietuvaiteis, norinčius pasiekti augštesnį mokslą. Tame universitete yra apie 3,000 moksleivių, tarp kurių yra apie 1,000 merginų visokio amžiaus ir įvairių tautų. Lietuvių yra teip-gi nemažai, tik lietuvaičių — nė vienos. Tą pasergėjęs universiteto prezidentas, pranešė lietuviams, kad prikallintų ir savo tautietes. Geresniam pritraukimui lietuvaičių, prezidentas duoda šiuos palengvinimus: pirmutinės dvi lietuvaiteis, kurios ačiū tam atsišaukimui, atvyksiančios į universitetą, 10 savaičių iš pradžių turės tiesą klausyti lekcijų dykai, o neturinčioms pinigų prezidentas gali duoti lengvą darbą, iš kurio galėtų gyventi ir mokintis.

B. Bal. ten pat praneša, kad nuo pradžios ateinančio mėnesio minėtame universitete bus išguldinėjama lietuviams mokiniams lietuviška kalba. Be-

ne tai pirmutinis universitetas Jungt. Valstijose išguldinės ir lietuvišką kalbą.

— „Didžiausioji“ Amerikoj apysaka Upton Sinclair'io parašyta p. a. „The Jungle“, apie kurią minėjom 21 num., neužilgio susilauks aštunto vertimo. Jau šešiose kalbose yra išleista, o dabar, kaip praneša „Social-Democratic Herald“, bus išversta į lietuvišką ir itališką kalbą. „The Jungle“ pasirodė tiktai pereiniais metais angliškaj kalboj, o jau dabar, kaip girdėt, bene šeštą kartą rengiama spaudžint.

— Amerikos lenkų socialistų organas „Robotnik“ pradėjo rinkt prenumeratą apysakai „The Jungle“, kurią rengiama išleisti lenkiškaj kalboj. Titulas būs „Bugno“ (pelkė). Bet ištikrųjų the Jungle reiškia bruzgus, bruzgyną (Lalio žodyne pasakyta: „tankumynas; tankynė; tankus krumynas“).

— „Žvaig.“ N22 p. Patrimpas paduodamas „The Jungle“ turinį, „tikisi“, kad ir lietuviškaj kalboj ji pasirodysianti „už kokio laiko“. Tai gi gal kunigai mano ją išleisti? Bet kadangi, anot p. P., ta apysaka „veste veda prie socializmo“ ir „Katalikų Federacija“ „ypač nesutinka su tokiu mokslu, kokį savo knygos pabaigoje paduoda p. Sinclair“, tai abejojam, kad kunigai ją išleis. O šimst nepatinkamas vietas — tai būtų „literatiškas apiplėšimas“ už kokį kun. Miklukas pereita's meta's „Ž-dė“ metavojo ir kitus „plėšikus“ šaukė metavoti...

Girdėjom, be to, kad viena ypata (ne kunigas) jau rengiasi išleisti „The Jungle“ lietuviškaj kalboj — visą resurtrumpitą ir... „neapiplėštą“.

Isz Lietuvos.

Nuo Budkos, Senapilės pav. Suvalkų gub. Gegužės 1 d. buvo pasikėsinimas nužudyt valdžios šnipą, girinį abieščišką pravoslavą Begliuką. Jam begeriant su keliais giriniais sargais, pas girinį sargą Šuopį, atėjo du nepažįstami vyrukai, ir paleido į jį šuvį iš „brauningo“. Šuopys norėjo apgint savo viršininką, griebė sugaut teroristą, bet antrasis teroristas paleido šuvį į arginėją, ir abudu carberniai likosi pašauti: Begliukas gavo kulką per plaučius, bet jau gyja (gaila, kad permažai kliudė). Teroristų nesugavo. Begliukas, kaipo šnipas, pilnai vertas mirties bausmės už savo pasiutusius darbus. 8-tą ar 9-tą balandžio Butkoj 3 vaikinai dalino ataišaukimus; minėtas Begliukas tai užtėmijęs, griebėsi areštuot ir vieną suareštavo — Juozaituką iš Gudelių, ir pridavė kazokams (nes tuom tarpu Budkoj buvo kazokų). O du pabėgo. Begliukas, kaip žinoma, senas šnipas, žinąs visą apielinę, griebęs kazoko arkli ir su keletu kazokų leidosi ant medzioklės jieškot pabėgusių minėtų vaikinų. Bet veltui. Nors lakstė gana ilgai ir plačiai.

Minėtąjį Juozaitį suareštuot pribuvo pagelbon keletas girinų sargų. Tame tarpe dalyvavo, ir Juozas Radzevičius iš Lukošų, nuo seniai žinomas judošius ir carbernis.

Tie visi judošiai Juozaitį smarkiai sumušė ir nuvarė Kalvarijos kalėjiman. Anėdu dar slapstosi ir po šiai dienai.

Te-liekti žymė užmokesties judošiško pelno, pavyzdys ir kitiems šnipams. Te—atmena visi judošiai, kad už savo darbus, už išdavimą mūsų brolių sutiks kiekvieną mirties bausmė!

Iš kalėjimų kai-kuriuos paleidžia, bet tik tamsesnius. Studentas Grigaitis jau 5 mėnesiai kaip sėdi be jokio teismo ir daugelis kitų.

D-ras K. Grinius, vėl gyvena Senapilėj liuosas.

Kazokai posenovei baldosi po kaimus ir vagiliauja, bet žmonės pradeda apsiprasti, gal neužilgio ir kazokam pradėsime pert kailį, ir vyt lauk kaip žemsargius išvijom!

L.S.D.P. sąnarė O—a.

Iš Griškabudžio valsč., Naumiesčio pav. (Laiškas tulo vaikinui pas jo draugą Amerikon).

...Dabar baisiai baurus laikas: caro bernai plėšia, lupia nuo žmonių kontribuciją už išdraskymą raštinių, sudaužymą monopolijų, už užmušimą žemsargių ir šnipų... Teip antai Griškabudžio valsčius turėjo išmokėti už raštinę 1500 rublių bausmės, už šnipą Žardelių kaimo — šaltyšių Urbanavyčių 1000 rublių. Tas pats buna ir kituose valsčiuose... Kratos ir areštai nesiliauna; visur trankosi kazokai su žemsargiais, vagia, plėšia, kapoja nagaikomis nekaltus žmones, gėdina moteris ir merginas... Jieško vis tų nėsančių „buntaučikų“. Nors susivažiavo „Duma“, bet nieko turbūt nebus iš jos gero, nes štai dar ir šiomis dienomis (Laiškas rašytas 16 d. gegužio) trankosi kazokai, vogdami ir plėsdami žmones... Širdis krauju apsipila regint tokias baisybės, ašara sužiba akyse, kumščia susigniauzia ir veržiasi iš krutinės kerštas...

Sunkus dabar yra laikas. Žmonės tamsuoliai teip papaiško, kad net baisu yra kur ir pasirodyt: tuoj gali gauti nuo jų pliekti... Žinoma, tą viską daro daugiausia kunigai su savo tais prakeiktais pamokslais. Jie leidžia visokius pliovojimus ant socialistų, žodžiu sakant — purvais drebia jiems stačiai į akis ir kvailina ir teip

nieko neišmanančius žmones... Tuom tarpu tiek, kitakart, gal daugiaus parašysiu. Pardon už mano neakuratiškumą!

P. N.

Iš Ukmergės pav., Kauno gub. (Laiškas rašytas vasario 7 d. Pridavė P. G. iš Chicago, Ill.).

Mylimiausias Juozapai!

Sveikinam visi kartu, žičiam nuo Viešpaties Dievo sveikatos ir laimingo pasivedimo darbuose Tamstos. Dievui dėkui esam visi sveiki. Mūsų šalyj kaip Lietuvoj teip ir Rusijoj dienos baisios. Nuo 17. Octobrio (spalių) po visus Rusijos kraštus daugelį — šimtais tukstančių ir dešimtim tukstančių, išmušė. Daugelyje vietų studentus ir šiaip mokytus, išmintingus, teisybės jėkančius sudegina gyvus valdzia su basokais. Valdžia siundė basokus, pinigus jiems mokejo ir arielka girdė. Koks dabar parėdkas po visą Rusiją, kaip gaziotos rašo, tai ant svieto nebuvo. Ir par mums (t. y. pas mus. R.) Lietuvoj kiek žmonių dabar primušė ir į turmas (kalėjimus) susodino ir ten didžiai mučija. Į nedėlią vieną kartą kurena. Valgyt duoda, kad ir kiaulė neėstų. Teip daro teisingiausiems žmonėms...

Metai par (pas) mums blogi. Mylimiausias broli Jozapai, prašau jeigu išsigali pagelbėt mane. Visoko neužtenka, pavasaris sunkus, pašaras brangus: šiaudų birkavas po du rubliu, šienas geras po keturis rublius. Jeigu bus pavasaris ilgas, bus labai brangus pašaras... Ir Lietuvoj, kaip po visą Rusiją, pirma buvo dedami staršinos su valdzios pazvalijimu. Dekabriaus (gruodžio) mėnesį Lietuvoj visus pisorius, staršinas ir učitelius išmetė, užsidėjo savo valia naujus pisorius, učitelius lietuvius ir staršinas; tik neilgai buvo savo parinkti. Pradėjo po Lietuvą (siaust) sprauinkai su dragunais. Su-

ima naujai išrinktus staršinas, pisorius ir učitelius, nieko nekaltus labai primušė ir į turmas sodina. Ir aš buvau aprinktas nauju staršina, tai aš išsikavojau, nepasidaviau ir dabartės tebesikavojau; vis da nori suimti. ... Prašau mėlasi broli Jozapai duoti rodą, ar galima važiuoti Amerikan...

Po visą Rusiją mokesčių nemoka, labai retai kas moka mokestis. Teippat ir Lietuvoj. Dabartės Rusija didžiai blogam padėjime, turi skolos pusdevinto milijardo. ... Latvijoje ir žmonių daug išmušė, ale Latvija daug ir vaisko išmušė. O kaip Lietuvoj žmonės ne teip mokyti, kaip buvo užgintos strielbos, tai žmonės nemušė saldotų tai ir saldotai nemušė žmonių; tik kurie iš mintingesniai šnekejo teisybę, tuos primušė ir į turmas susodino. O kurie sakė pamokslus, tiems buvo apgarsinta, kad bus sušaudyti, tai visi išsikavojau.

Dabar renka atstovus iš visos Rusijos. Pirma renka iš kožnos volosties po du, (tie) suvažiuos ujiezdant (pavietan), tų parinks iš trijų volosčių vieną, tai tada važiuos Kaunan; tai Kaune iš visų išrinks tik vieną. Tai iš kožnos gubernijos po vieną važiuos Peterburgan dėl sutaisymo parėdko. Kitaip valdzia nebegali išsiturėti. Buvo Lietuvoj visus ruskus učitelius ir pisorius išvarę, dabartės vėl atgal sugražina, gal neilgam...

Dabartės Lietuvoj įvedė parėdką — strazus iš staraviečių, vagius. Žmonės apvagia ir primušė. Tokia duota nuo valdzios valia straznikam. Buvo ir Užpaliuos trys straznikai, ale buvo priklijuota kortelė, kad grabus jie pasidirbtų, tai ir išėjo iš Užpalių. Dabar Užpaliuos nebėra strazų.

Vilnius. „Liet. Ukininkas“ rašo: Už ką kun. J. Ambrazevičius atstatytas nuo vie-

tos? Vilniaus laikraščiuose yra išspauzdintas vyskupo Roppo kun. Ambrazevičiui, Šv. Jono bažnyčios kamendoriui, toksai paliepimas:

„Už nepriderantį, Jums, kaip kunigui, per rinkimus elgimasi, einant išvieno su žydais prieš krikščionis, taip-pat ir už tai, kad padavę peržiūrėti dvasiškajai cenzurai savo lietuviškąjį elementorių ir gavę iš jos leidimą spauzdinti, tiktai išmetus kai-kurias vietas, nežiurėdami mano paliepimo 1905 metų, sausio 26 (vasario 8) N.730, išspauzdinate tą elementorių palikdami ir uždraustąsias cenzuros vietas, pašalinu Jus iš kamendoriaus vietos, uždraudžiu priimti išpažinties žmones ir įsakau išsikelti iš Šv. Jono bažnyčios namų, kuriuose dabar gyvenate.

Vilniaus vyskupas

Eduardas Ropp'as

Sekretorius

pralotas *Sadovskis*”

Kalvarijos kalėjimas.

Iščia paleido jau kuo-ne visus ukininkus ir žemininkus, liko daugiausia beturčiai. Todėl ir pašalpos dabar daugiausia reikiama kaliniams. Kuomet sėdėjo turtingesniejai, tuomet jiems atveždavo giminės ir pažįstamieji maisto: iš to susišelpdavo ir kiti. Ir beturčiai-ką turėjo, jau visa išbaigė... Liko dabar visi pliki ir basi. Paskutiniu laiku kaliniai sumazino savo išlaidas, nes kitaip, jei dabar ilgiau palaikytų, visiškai nebeturėtų iš ko prasiimanyi.

Amnestijos belaukdami, kaliniai apie 1 (14) d. nutarė: paduoti laikraščiuose tokią telegramą: „Kalvarijos kalėjimo politikos nusikaltėliai susitarė neiti iš kalėjimo, jeigu nebus išliuosuoti visi politikos kaliniai, visi ir teroristai (tie, kurie užpuldinėjo monopolius, krasas, atiminėjo ginklus, šaudė valdininkus...)” K.

(„Liet. Ukin.“)

Reikia užlaikyti slaptumą.

Tyla - gera byla.

„V. L.“ N22, Amerikietis, savo straipsnyje „Laikykite liežuvi už dantų“, nurodo, kad Amerikos lietuviai neturi „nė menkiausios nuovokos“ apie konspiraciją, apie slėpimą Europos lietuvių, dirbančių nelegaliai, priešais caro valdžios įstatymus.

Su liudnumu ir gėda už savo brolius amerikiečius turi pripažinti Amerikiečiui teisybę: „nė menkiausios nuovokos“ link užlaikymo slaptybės Amerikos lietuviai neturi. Ir tai, kad tos nuovokos neturėtų koki nesusipratėliai, neapsišvietusieji, tai dar galima būtų jiems dovanot, nes „nežino ką daro“, koks iš to pavojus kyla. Priešingai — mažiau apšvietieji tautiečiai, — kiek maž teko patirti į tą trumpą laiką, kaip gyvenu Amerikoje, — daug geriau supranta konspiraciją, negu teip vadinamieji „inteligentai“.

Amerikietis parodo vieną pavyzdį, kaip „vienas garsus tautietis“, — taigi manau, kad inteligentas — išsišnekėjo priešais savo svečius apie areštavimą tulo K., kurį reikėjo užlaikyti slaptumą.

Nežinau, prie kokių apstovų ir kaip tas nekaltas pasikalbėjimas atsiliko, nežinau, ar tie žmonės vadinami inteligentais, ar ne, bet pats esu girdėjęs panašią — teip sakant — nekaltą išdavystę nuo tikrų inteligentų. Kalbu apie europinį „Kankinių Kasos“ Komitetą, kurio kelis sąnarius pažinau tik tik — ką atvažiuojes Amerikon! Kokis mano buvo nusistebėjimas, kad aš su tomis ypatoms draugavau, o nežinojau kad jie užima tokią pagirtina vietą! Rods, tie, ką man pasakojo, negyrė jų, da gi peikė, kad per daug slėpimą viską nuo amerikiečių, be kurių

pagelbos esą jie negali apsieiti... Esą mes šelpiame, tai nofime žinot ką šelpiame. Liudna ir pikta man pasidarė, išgirdus tokią nuomoną. Ir tai nuo ko — nuo inteligentų! Da gi buvusių ir dirbusių Lietuvoje! O, broliai, kaip jūs greitai užmiršot apie tas sąlygas, kuriose patys dirbot gal su didžiausiu pavojum, grėsiančiu jūsų gyvasiui ir jūsų brolių!

Manęs, nė mano vienintelio gero pažįstamo neišsiklausė, kas aš... beje — išgirdę tik, kad aš „dirbęs“ Lietuvos ju dėjime, tuojaus šneka, pasakoją, nurodydami, kas gerai, kas negerai ir kaip reiktų daryti, ir nė truputį nesuklupdami mini pravardes! Juk aš galėjau būti šnipas! Kiekvieno dantys balti... Juk ir iš karščiausiu valdžios priešų kartais pasidaro šnipai — provokatoriai!

Męs po caro jungu niekadoms neminim pravardžių, da gi vietų. Šnipams užtenka išgirsti tik, kad toj ir toj vietoj gyvena viena ypata, ką — pvz. — platina atsišaukimus. Jie (šnipai) tuo suuos, kas ta ypata. Patys jos draugai ne visi žino jos pravardę, tik pseudonimą. Šnipai suseks ir tada visi žinos... Taigi, jei reikia slėpti ypata, tai nereikia minėti nė vietą (kaimą, miestelį), kur ji gyvena. Nereikia minėti, kas kokio amato, profesijos. Nes šnipas išgirdęs, kad — paveizdan — tame mieste yra kurpius, pas kurį gali gauti lietuviškų knygų. Lietuviškos knygos dabar neuzgintas. Bet šnipas zingeidus: „a, — sako — kad jis pardavinėja knygas, tai tarp gerų bus ir negerų“. Tos „negeros“ knygos šnipui naudą atneš. Ir jis apsigyvena miestelyje, kuo — nors, — dėl akių svieto — užsiima ir tyri — nėja kurpius. Yra trys kurpiai lietuviai. Viens mažai ką išmano ir labai dievotas, antras — girtuoklis, — tie šnipui netinka. Trečias — tykus žmo-

gus, bet retai vaikščioja į bažnyčią, su žmonėmis gražiai pasikalba, — „agitatorius“! Ir sekioja paskui jį kartais gana ilgą laiką, ir suseka.

Šitas pavyzdys — tai viens iš paprastų, lengvų šnipinėjimo būdų. Yra kur — kas sunkesnių dalykų, o vienok šnipai suseka. Taigi delto reikia ir slaptumą užlaikyti! O tuo tarpu Amerikoje nieks jos ne užlaiko. Aš augščiaus paminėjau tik vieną inteligencijos pliuskumo atsitikimą, bet esu persitikinęs, kad visi amerikiečiai toki atviri, — mat teisingai, nieko nenor slėpti!

Stebėsitės gal, kad aš dirbęs Lietuvos judėjime, o nepažinojau „Kank. Kas.“ Komiteto sąnarių! Taigi pranešu, kad po caro jungu visur teip darosi: kas kam nereikalinga žinot, t. y. jei to nereikalauja pats darbas, tai to nieks iš slaptųjų darbininkų nė nepageidauja žinot. Aukos kankiniams ir kitiems reikalams, Lietuvoje surinktos, siunčiasi užsienin. Ir nieks nereikalauja žinot ar užsienio atstovas vadinasi Teisybaitis ar Melagaitis, nes aukos esti pakvituojamos partijų organuose (L.S.D.P. ir L.D.P.) kuriais pilnai užsitiki. Tad kam reikalaut vardų kas priėmė ir ką sušėpė? Nes žino, kad tie laikraščiai negarsis melagingų atskaitų, kad tik nuboviti aukautojus.

Jei kas aukas priduo da kokiai nors ypatai, gerai žinomai, — inteligentui — tai ir nežino ir nereikalauja žinoti, ar tai komiteto sąnarys, ar tik žinantį tą komitetą, kuriam apsiima priduoti auką. Žodžiu sakant: jeigu darbo pasekmingumas to nereikalauja, kad aš pasakyčia savo draugui, jog aš esu tokiam ir tokiam komitete, tai aš to niekadoms nepasakysiu, kad ir geriausiam, ištikimiausiam draugui, nes tas jam visai nereikalinga ir mano pasakymas tik jį nustebintų. Teip — pat, jeigu kas paklausia

kokio reikalingo daikto, tai Lietuvoje skaito ar dar nesusipratusių, arba... šnipu (jei jis „susipratęs“).

Teip privalo ir amerikiečiai užsilaikyti, jeigu nenori, kad jų broliai Lietuvoje nepapultų ir budelių nagus. Aš rodyčia ne tik ką laikyti liežuvi už dantų, bet jį visai prikasti, kad nė žlebtelt negalėtų apie tai, kas nereikalinga. Sakysit — čia nėra tiek šnipų? Bet jų yra, — daug mažai — vis tiek reikia nuo jų slėpti. O slėpimas — tai tylėjimas apie žinomus veikėjus ir jų gyvenimo vietas.

Amerikietis, ausišaukęs į Europos lietuvius, sako, kad šnipų pas mus (Amerikoje) ne ką mažiau kaip pas jus.

Vargiai jų čia (Am.) bus mažiau. Juk dar neseniai laikraščiai rašė, kad daugelis verkė už caro valdžios nelaimės. Ar gi tie ką išgirdę nepraneštų tai valdžiai? O kas abejos apie bent kai — kuriuos atžagareiviškesniusios katalikystės (ne krikščionystės) piliorius? Juk ką daro kunigai: K u š l e i k a (Kriaunose, Kauno gub.), Griškabudžio R a d u š i s ir daug kitų su Seinų dijecezijos galva Antanavičium pryšakyje? Viešai stačiai iš eakyklų jie liepia žmonėms, kad išdavintų valdžiai socialistus. Tad ar galima kiek nors užsitikėti ir jų konfratris Amerikoje? Jau „Zvaigždė“, pernai išpeikus pral. Antanavičiaus judošystę, dabar pagiria (žr. straipsnį „Socijalizmas ir tikėjimas“, „Zv.“ N18). Vienok yra užtektinai ir tikrų šnipų pasidavusių valdžiai. Todėl — neplepokit kas nereik, nes — ir sienos girdi!

Grinorius.

Kiek yra Lietuvos inteligentų svetur.

Kiek yra Lietuvos inteligentų svetur, galime numanyti iš žemiaus paduotų skaičių. Jie parodo, kiek buvo „Vilniaus Žinių“ prenumeratorių pirmąjį pusmetį 1905 metais. Iš viso suskaičiuota 5613 prenumeratorių, iš jų 743 kunigai.

1. Latvija (Kurlandija, Livonijos žemės, Zemgaliai).....	399
1) Palanga.....	23
2) Liepojus.....	61
3) Mintauja....	22
4) Ryga.....	144
2. Estija.....	13
3. Lomžos gubernijoje...	43
4. Lenkų žemė (be Suvalkų ir Lomžos guber.)	151
1) Varšava.....	45
5. Finliandija.....	7
6. Maskolija.....	498
1) Peterburgas	139
2) Maskva.....	38
3) Odesa.....	23
7. Kaukazas, Turkestanas, Sibiras.....	162
1) Mandziurija..	34
8. Amerika.....	128

Viso labo 1401

Atmeskime Lietuvos Palangos, Liepojaus, Mintaujos, dalį Rygos, Zemgalius, net kokią pusę Peterburginių; atmeskime dar dalį prenumeratorių ant redakcijų laikraščių (Varšavoje 15 redakcijų gaudavo „Vilniaus Žinias“) ir dar kokią 50 ant nežinomų mums atsitikimų — tai visgi apturėsime, kad apie 1000 mūsų inteligentijos gyvena svetur.

Tegul tikrai 100 jos atsišauktų ant Lietuvos reikalų su pasišventimu, tai ir-gi galėtume pajusti. Palyginkime Suvalkų gub., kur „V. Žinias“ išsirašė tais metais 886 žmonės.

Kl.

(„Varpas“)

Isz Didz. Britanijos.

Mothervill, Škotijoje. Čia pusėtinai yra mūsų brolių lietuvių. Du broliai Liutkevičiai laiko kriaučių dirbtuvę, matytis jau įsidirbę šiek-tiek ir numano apie tautiškumą! Kokius laikraščius skaito čionykščiai lietuviai, neteko partirti. Malonu būtų, kad čionai susitvertų kokia kuopelė, paveikdan Tėvynės Myl. D-tės. Daugelis prisidėtų, nes norinčių šviestis yra gana. Girdė jau skundžiantės, kad nelabai gali sugriebti laikraščių ir knygų. Tai susitvėrus kuopa galėtų lengvai ir su didele visuomenės nauda įsteigti šioji-toki knygynelį — apšvietimas paplatintų.

Ikišiol negirdėt, kad šiame kampelyje būtų kas parinkęs aukų tautiškiems reikalams, ypač revoliucijai. BroLIAI, pasijudinkite, aukaukite tiems svarbiausiems revoliucijos reikalams ir siųskite ant rankų L.S.D.P. atstovo J. Lizdeikos (26 Gray st. Silvertown, E. London). *Lietuvos Sunelis.*

Škotijoje. Subrusdo County Unija („angliakasių. R.) vienyti darbininkus ir rengiama visuotinė streiką šiais metais. Unija nori susiorganizuoti tvirtai, ir 12 d. liepos paduoti kasyklų savininkams pranešimą, kad reikalauja 8 šil. (uz dienos darbą? R.). O dabar moka tik 5 šil. 6 pen., ir tuos tik trečia dalis uždirba. Šis unijos pažeidimas — abejotinas, gal paleistas delto, kad prie unijos prisirašytų, į kurią ir įstojimas palengvintas — per 2 savaites tik 2 š. 6 p., o pasakui vėl bus po senovei 10 šil. Butinai reikia prigulėti prie unijos, nors ir nestreikuotų! Kur vienybė ten ir galybė...

Gandas.

Politiszkos žinios. Maskolijos revoliucija.

Nežiurint ant to, jog revoliucionieriai nutarė tuomtarpu nevertoti bombų, politiškos užmušėjystės anaipol nesiliauja. Bielsekte tapo užmuštas policijos viršininkas Derkačev, ant kurio gyvastes jau buvo keli pasikėsiniai. Ji pašovė bevažiuojant. Kitoj vietoj ta po pašauti šnipai.

Erivaniuj totoriai turėjo su sirėmimą su armėnais, kuriame 11 armėnų ir 2 totoriai buvo užmušti.

Varšavoj buvo daroma demonstracija dėlei nuzudymo citadelėj darbininko Marčevskio. Kareiviai peršovė 6 manifestantus.

Novočerkasko pulkas Ochtoj netoli Peterburgo pakėlė maištą, kada gavo paliepimą eit į Latviją ramdyt maištininkus.

Ant reikalavimo Dumos panaikinti mirties bausmę, valdžia atsakė nuzudymu Rygoj 8 darbininkų, apkaltintų už užmušimą policijanto.

Duma išreiškė neuzsitikėjimą ministerių pirmsėdziui Goremyninui ir liepė jam išsinešit iš kambario. Visi buvo už tikrinti, jog jis pasiduos į dimisiją su visu savo kabinetu, bet jis tą užgina. Naujo kabineto pirmsėdziu bus Kokovcev, o vidurinių reikalų Svjatopolk Mirskij. Vitte savo laiške išreiškia labai liudną pažiūrą ant maskolijos padėjimo. Valdžia turėsiant umu laiku susirėmimą su Duma. Klausimas apie žemę užimą svarbiausią vietą Dumoj. Kadetai prisijungiant prie radikalų, kurie stovi už nacionalizaciją žemės. Valdžia rengiasi užbėgt tam už akių, išparduodama valdžios žemes pavolgėms ir siuldama ukininkams dvarponių žemę kurią jie parduoda.

Ukininkų delegatai pasirodė atvirais valdžios priešais ir

pakėlė trukšmingą demonstraciją, kada valdžia atsisakė išdalit tarp ukininkų žemę.

Tuom tarpu revoliucionieriai darbuojasi smarkiai. Rengiasi prie sukilimo prie pirmos geros progos. Darbininkai pabriuose ginkluojasi Mauzerio šaudyklėmis. Revoliucionieriai tikisi, jog kariumenės ištikimumas valdžiai dingo, kaip gavo užtikrinimus iš daugelio vietų. Kaimuose darbuojasi agitatoriai, kurie kursto ukininkus, kad atimtų žemę nuoponų. Teisybė, ant to nereiknė didelių kurstymų. Kaskart ateina vis baisesnės žinios apie sumišimus kaimuose. Paskutiniai sumišimai buvo Kijevo ir Tvero gubernijose, Trisdešimtyj gubernijų viešpatauja badas. Sausuma išdžiovino javus ir ant ateinančio rudenio negalima tikėtis pagerėjimo.

Vladimirovas, korespondentas laikraščio „Dvadcatyj Viek“ aprašo, jog 6 iš nuzudytų Rygoje darbininkų visai buvo nekalti ir prisipažino priversti policijos torturų.

Į Odesą sugrįžo iš Mandziurijos apie pusantro šimto tukstančių žmonių, kurie išsisklaidė po visą šalį. Valdžia rusčiai daboja, kad sugrįžę kareiviai nesusieitų su vietiniais gyventojais ir kad nekiltų iš to demonstracijos. Prie garlavio prieina specialškas trukis, kurį saugoja kazokai. Kareiviai įeina tiesiog iš laivo į trukį. Aficierai atvirai sako, kad jeigu Duma įstengs teip laikytis iki rudenyj, kaip iki šiol, tai gali tikėtis kariumenės parėmimo.

Kronštadte valdžia labai daboja jurininkus, kad nesusineštų su kareiviais. Atvažiuojant katram ar išvažiuojant iškrečia ir pasiunčia šnipus dabet. Abelnai imant visa Maskolija stovi teip, kaip ant vulkano. Oras pilnas elektros. Jaučia visur, jog mažiausias atsitikimas gal užžiebtis revoliucijos gaisrą. Valdžia siunčia guber-

natoriams cirkuliarus vieną po kitam, kad konostropiausiai malšintų ukininkų sumišimus, o tie malšina badaujančius žmones ir pila aliejų į ugnį.

Prancuzija. Paskutiniuose rinkimuose socialistai turėjo didelį pasisekimą. Tapo išrinkta į parlamentą 52 iš organizacijos ir 19 nepriegulminų, iš viso 71, o pirmiausia buvo tik 48. Socialistai radikalai 125, pirmiausia turėję 100.

Naujas parlamentas susideda iš 78 konservatorių, 66 progresistų, 30 nacjonalistų, 98 republikonų, 120 radikalų, 125 socialistų radikalų, 52 organizuotų socialistų ir 19 nepriegulmingų. Tokiu būdu socialistai laimėjo visuose pakraščiuose daugiausia balsų ir parlamente turės didelę įtaką. Buržuazija labai nusiminus dėl tokio ugio socialistų balsų.

Italija. Žinios iš Vatikaną praneša, jog popiežius serga teip vadinama Augina Pectoris—širdies liga, nuo kurios nėra pagelbos. Vatikane laukia permainingų. Padėjimas ligonio apsunkintas dar tuom, jog nėra sutikimo tarpe jo ir kardinolų, kurie nupeikia jo politiką ir pasirodo Vatikane tik tada, kada būtina reikalinga. Tik Oregia di Stefano ir Vivies y Tuto pasilieka popiežiaus rodininkais. Romoje visi žino apie popiežiaus padėjimą ir atvirai kalba apie naują konklavą ant kunigų susirinkimų, kurio sušaukimo laukia neužilgo rinkimui popiežiaus.

Isz Amerikos.

Angliakasių
maištas.

Ohios valstijoje, Steubensville buvo didelės muštynės tarp 400 streikuojančių angliakasių ir 40 sargų, ką sergsti kasyklas. Mat kasyklų savininkai bandė nakčia vogtinai prisigriebti į kasyklas tiek darbinin-

kų neunijinių, kad unijiniai streikuojantieji galėtų jau sau streikuoti kasžin kol—jiems jų noreiktų. Streikininkai pajutę užpuolė ant kasyklų ir susidūrė pirmiausia su sargais. Ejo šaudymai per 15 minutų. Pirmiau šovė sargai, į orą. Streikininkai po to „pagazdinimo“ ir šoko ant sargų. 15 jų yra pašauta. Kiti sargai bijo juos gelbėti. Pašaukta milicija.

Už tas muštynes kaltė puola ant unijų vadovų, kad jie ikišiol draudė nuo politikos kaip nuo tikro kelio, kuriuo eidami darbininkai pageris savo buvį, o ne per tokius neišmintingus streikus.

Mėsos trusto
„nedorybės“.

Kaip žinoma, prezidentas Roozeveltas (perskaičius garsiąją Sinclair'io apysaką „The Jungle“) paskyrė komisiją ištyrimui pasielgimo MėsosTrusto pjovykloje Chicagoy.

Ta komisija šiuo tarpu paduoda maž-daug tokius faktus (bet dar busią įdomesnių).

Dirbtuvės tamsios, blogai pravėdinamos (nėr gerų ventiliacijų), nuošaliai („bekauzės“) nešvarūs, blogai atskirti nuo dirbtuvių ir vieni nuo kitų.

Stalai, kur darinėja mėsą, apkerpėja nuo visokių nešvarumų, net nuo mėšlo; teip pat yra ir su vežimukais ir tt.

Grindys perpuvusios, per mirkusios nešvarumais, išduoda nesmagią kvapą, o apie nuošalius drėgnos. Ant jų grindų guli kruvos mėsos, o kampuose kruvos visokių atmatų ir nešvarumų.

Darbininkai prisijuosia žiurkstus, baisiai nešvarius nuo taukų ir mėšlo. Su nešvariais apsiavimais stovi ant stalų arba sėdi ant jų, kada valgo savo valgį.

Visose pjovyklose nėra muilo, nė rankšluosčio.

Džiova sergantieji spjauja ant grindų, ant kurių yra metama mėsa, paskirta pardavimui.

Neapydaira, prašalinant puoleną.

Oras smirda nuo gyvulių ir žmonių išmetų.

Valdžia pradeda energiškai užsiimti tuomi, kad prašalinti tuos baurumus. Bet kaip tai didelis klausimas. Roozeveltas sako, kad turi but valdžios inspektoriai, bet trusto apmoka mi, pagal skaičių paskerstų gyvulių. Bet ar tada bus geriau kaip dabar? Dabar ir yra inspektoriai.

Su šaudė.

streikiarius.

Ernest, Pa., streikuojanti kalnakasiai parengė parodą pasitikti vieną iš unijos viršininkų. Juos pasitiko šerifo deputatai. Sako, jog pirmiausias buvo šautas šuvis iš manifestantų minios, kuris niekam nepadaręs blogo. Tada deputatai paleido šuvis ir 8 darbininkus paklojo ant vietos, tris suzeidė. Paskui šerifas padarė daugybę areštų jieškodamas kaltininkų maišatienės. Turbut neros, nes pats juomi yra.

Darbdaviai prieš
darbinikus.

Caldwell, Idaho, turėjo buti byla unijos viršininkų Moyer, Haywood ir Pettibone, kaltinamų už užmušimą Idaho gubernatoriaus Steunenbergo. Byla tapo atidėta ant toliaus, kadangi teisėjai randa dabartinį laiką ne parankiu. Mat apskų stųjų apgynėjai turi surinkę davodus, jog užmušėjystė yra darbdavių konspiracijos darbu, idant suverst bėdą ant unijos ir pakrikdijt ją. O vakarų unija yra vedama socialistų. Tokiam pat mierui pirm poros metų laike streikų darbdaviai nužudė 13 skebų Independence ir užsiundė miliciją ant darbininkų. Galva tos visos konspiracijos yra žinomas Pinkerton detektyvas McPartland, kuris kitados atsizymejo Pensylvanijoje atidengimu suokalbčio Molly McGuire. Išsiaiškina povaliai, jog konspirantai įklimpę kartą į žudys-

tes, brido į kraujus tolyn gilyn. Užmušę vieną, turėjo užmušt užmušėją, kad jis neišduotų ir liudininką, kuris matė ar girdejo ir perdaug žino apie reikalą. Išviso esą užmušta 26 žmonės. Minėti unijos viršininkai butų seniai buvę pakarti, kad ne socialistų laikraščiai, kurie pakėlė trukšmą, pasiuntė reporterius, ištyrė reikalą ir jų apgynime stoji visi susipratę Amerikos darbininkai.

Republikonų
konvencija.

Republikonai skilo į dvi partijas. Nuo Quay'aus organizacijos, vedamos Penroso, atsiskyrė dalis, pasivadavusi Lincolnno partija, nominavojusi Emery ant Pensylvanijos gubernatoriaus. Senoji-gi organizacija paskyrė Stuartą. Keistas dalykas, kad toki laikraščiai, kaip The North American, kuris per tiek metų kovojo prieš Penrose, dabar agitavo už mašinos kandidatą. Iš to matyt, jog visa agitacija kapitalistiškų laikraščių yra veidmainystė ir nieko gero darbininkai nuo senų partijų negalitikėtis. Jos niekad neišpildys savo prizadų. Gavę nuo žmonių ginklus, jie šaudys žmones juos davusius. Tik vien nuo socialistų darbininkai gali tikėtis užtarimo.

Generolas apie
trustą.

Gen. Miles, užklaustas reporterio apie mėsos trustą, davė tokį paaiškinimą: „Pranešimai apie mėsos dalykus man ne naujiena. Aš tą visą žinojau pirm septynių metų ir ką žinojau, pasakiau. Kad butų atkreipta ant to atydą — tuktančiai gyvasčių but išgelbėta. Mano numanyme apie 3,000 kareivių žuvo nuo sugedusios mėsos. O kiek sugadino sau sveikatą—to apskaityti negalima“.

Mėsos trustas laike karės paklojo daugiau Amerikos kareivių, negu ispanai.

Isz lietuviszku dirva Amerikoje

Philadelphia, Pa. Pranešu „Vienybės Liet.“ skaitytojams, jog mūsų miesto lietuvių 30 d. gegužio šventino naują bažnyčią šv. Kazio parapijos, kuri pirma buvo pavadinta šv. Antano. Ir po teisybės buvo Antanine parapija ir užrašyta buvo ant Antaninės draugystės. Bet kada kun. Kaulakis panorėjo užrašyti bažnyčią ant vyskupo, tai šv. Antano draugystė išvirto į šliuptynį, kaip tvirtina kn. Kaulakis, ir priešinosi kunigo užmanymui. Kunigas matydamas, jog nebus gero su „ištvirkusiais“... parapijonais, pasišaukęs kn. Kaminską, per šįjį parengė muštynes praliejo nekaltą kraują, uždare bažnyčią. Kn. Kaminskas išvažiavo sau, o kn. Kaulakis buvo ant Richmondo parapijos bosu, ant galo pradėjo tvirt parapiją ir dabar jau bažnyčia nupirkta ir ant vyskupo užrašyta. Kelio kaštus užmokėjo (kas ir kam? R), kad važiuotų šventit savo namą ir da už pašventinimą 120 dol. davė. Tikrai gerai luobas lupasi... Po pašventinimui bažnyčios buvo koncertas ir prakalbos. Tarp kitų kalbėtojų turėjo ilgą kalbą dr. Šliupas... Po prakalbų buvo pasilinksminimas. Pelnas, kokis liko nuo baliaus ir kolekta nuo prakalbų, garsinama buvo, jog eis ant tėvynės reikalų, tik nežinia ant kokios tėvynės ir ant kokių jos reikalų.

1 kuopa L.S.P.A. laikosi labai gerai; norint per tuos vaidus ir atsiskyrė nekurie draugai, bet už tai daugumas narių prisirašė teip, jog jau dabar skaito į 40 narių, o ir iš į amesusių, matyt, nekurie vėl sugrįžta.

Dainininkų draugystė po globa S. L. A. 10 kuopos per kelis metus gyvavo ir linksmo širdis lietuvių tėvyniškom dainelėm, bet pereitą žiemą

vasario mėnesyje turėjo sustot savo pagirtiną darbą dirbus ant neaprubėzuoto laiko dėl stokos sandarbininkų. — Nežinia, kas teip atėmė energiją Philadelphios lietuviams tautiškuose darbuose: ar tie vaidai dr. Šliupo su socialistais, ar tos santaikos draugysčių su kunigu Kaulakiu. Be abejonės ir vienas ir kitas atsitikimas labai daug prisidėjo prie nuslopimo tautiškos dvasios vietinių lietuvių.

Kun. Kaulakis tuo po santaikų pasakė savo avinyčiai, kad jau dabar, sako, šliuptynių nėra, visi bus parapijonais. Ale kurie drįso provą kelti prieš bažnyčią šventą, tai tie išykyio turės užmokėt 25 dol.

Žmonės mislijo, jog kunigėlis teip sau juokavoja, bet ant galo pasirodė ir ne juokai, ką liudija šitas atsitikimas. Viena moteriškė, kurios pavardės neminėsiu, nuėjo atlikti vėlykinę ausinę. Kunigas klausia ar priguli į parapiją. Moteriškė atsakė, jog nepriguli. Tada kun. liepė eit į zokristiją. Už valandos atėjo jis ir reikalavo nuo moteriškės 25 dol. Norint teisinoti moteriškė, kad vyras jai neduoda, tai jai ner iš kur pamimt tiek daug, bet kun. smarkiai atsakė, kad gailitės pinigų, tai bukit kaip gyvuliai! Kodėl, girdi jūs ant provų turit! Matydama moteriškė, jog nebus gero, sprako pro duris ir parė namo piktžodžiaudama ant kunigo, už tokį nedorą pasielgimą.

... Kun. Kaulakis giriasi, jog dr. Šliupas ir ant mišių šventų davęs 5 dol., kad geriau eit koks ten jam biznis.

Vincas Štikas.

Mt. Carmel, Pa. 52 kuopa S. L. A. pranešam visiems sąnariam S. L. A., jog 2 d. berzelio buvo traukimas tikiety, ką buvom mes paleidę dėl greitesnio įkurimo Tautiško Nano, su kolonija. Dvide-

šimtį dolerių, ką buvo mūsų paskirtas, išlaimėjo K. I. L. O. R. I. U. S. B. A. L. Č. I. U. N. A. S. T. I. K. I. E. T. O. N. 84. Iškur tas draugas daugelis prisiuntė likusius galukus tikiety tik su vardais ir pravardėm be jokio adriso. Prašom atsiskaukite ant tokio numerio. O jei neatsiskausite iki liepos mėnesiui, tai mes siųsdami bertaininę mokesčių ir surinktus pinigus už tikiety, nusiųsim ir tuos \$20,00, paskirdami naudai tautiško namo su kolonija. Suma surinktų pinigų už tikiety išneša \$36,20. Kaštai sekretoriaus \$15,34, liekasi \$20,86, kuriuos prisiųsime į kasą S. L. A.

52 kuopos sekr.

Ant. Bagdonas.

Baltimore, Md Balandžio 30 d. tapo atlošta drama 3-seveiksmuose „Kovoje už laisvę“. Atlyginus visus išdavimus, gryno pelno likosi arti \$50,00. Už tai Teatrališka Draugystė paskyrė \$24,00 naudai revoliucijos Lietuvoje. Tuos pinigus pasiuntėm L.S.D.P.-jai per jos atstovą J. Lizdeiką.

Teipgi surinkta \$5,60 pašelpai kankintinių kenčiančių Suvalkų kalėjime, nežmoniškai varginamų nedoros caro valdžios.

Aukavo šie draugai: J. Grinius, P. Grinius po 1 dol.; M. Merkevyčius, V. Litvaitis, A. Litvaitis, V. Česna, po 50c.; A. Žurauckas, F. Bakutis, M. Čaikauckas, A. Trupiška, V. Žalėgiris, V. Plevokas po 25c. Smulkių aukų 10c. Viso \$5,60. Teipgi pasiųsta per L.S.D.P. atstovą.

J. Grinius.

Atsiliepinimas į C.K.R.Š.

Perskaitę N.17 „Vienybės Lietuvininkų“ atskaitą C. K. Rev. Šelpimo ir patėmiją kai kuriuos neaiškumus, mes 14 kuopa L.S.P.A. Baltimorėje Md. radome reikalingu atsiliepti į C. K. R. Š. dėlei patėmytųjų neaiškumų. Pirmiau-

sia toji atskaita garsinama yra nuo vardo kokio-tai C. K. Reikalų-Tėvynės. Mes nežinome, kur ir kada toks komitetas buvo išrinktas. Spėdami pagal pasirašiusius sąnarius to komiteto, mes matome, kad šisai komitetas tas pats, kurs buvo išrinktas per seimą Philadelphioj 22 d. vasario 1906 m., ir kuriam buvo duotas vardas C. K. Rev. Šelpimo. Delto norime, kad tas komitetas vadytų savę tuom vardu, kurį davė jam seimas Philadelphioj.

Toliaus, išlaidose pagarsyta, jog \$74,78 užmokėta už parengimą seimo ir mass-mitingo ir \$12,00 už „typewriting“ seimo Rezoliucijų. Kruvoje \$86,78. Mes ne esam girdėję, kas ir kada paskyrė iš revoliucijos fondo apmokėti kaštus seimo, mass-mitingo ir spaudinimo rezoliucijų. Delto prašome C. K. R. Š. ant augščiau minėtų duoti paaiškinimus, t.y. 1) kodėl C. K. R. Š. nenor vadintis savo tikruoju vardu; 2) keno norą pildydamas C. K. R. Š. paskyrė iš revoliucijos fondo apmokėti kaštus seimo mass-mitingo ir spaudinimo rezoliucijų.

Vardan 14 kuopos L.S.P.A.

Komitetas.

A. a. Krisius Stanynas.

Viens iš seniausių lietuvių amerikiečių Krisius Stanynas atvyko į Ameriką 1866 m. su dviem draugais Jonu Stada-dalium ir Martynu Stanynu. Tie trys vyrai važiavo iš Hamburgo į New Yorką 55 paras žegliniu laivu. Laivakortės buvo brangios, o ypač ant garių tik bagoti galėj važiuot.

Atvažiavę į New Yorką siekė pas kunigą Strupinską į Westchesterį. Tas ir da nepersenei buvo atvažiavęs, ale svečius priėmė gražiai, palaikė kolei. Krisius Stanynas buvo linksmas; kad ir bėdose jisai visada linksmas. Praėjus kelioms dienoms klause: „Vai gi

kunigėli, o-gi čia barščių neduoda". Kunigas nusišypsodamas tarė: „Ar tu, Stanyne, išsiilgai barščių? oh, tai gausi, tik ne taip tankiai ir kaip gausi-gerų gausi, ne tokių kaip Lietuvoj”.

Jonas Stadalius likosi Westchesteryj, nes jiedu su kunigu buvo supratę: Daukšiuose jis buvo už furmoną pas Bebri- ninką, Strupinskas buvo vika- ru. Krisius ir Martynas Sta- nynai važiavo toliau darbo jėškot. Tada čia Amerikoj fabrikai ir kasyklos stovėjo, nedirbo. Tik-ką po karei bu- vo mažai žmonių, geležinkelius naujus vedė, darbas lengva buvo gauti. Einant per lauką, žiūrėk, budavo, atsiveja: „kur jūs einate? Mažam jūs darbo norite?” Stanynai padirbda vo vienur kokią sąvaitę ir vėl toliaus važiuoja, iki ant galo apsisistojo vietoje vadinamas Biver Valley, Columbia Coun- ty, Pa.

Kunigas Strupinskas išleis- damas įgraudento — kur va- žiuosit, kur eisite ar apsisosi- te tai vis duokit man žinią. Juodu tą visada gerai išpildy- davo. Apsistojus juodviem Biver Valley, kun. Strupin- kas neužilgio prisiuntė ir dau- giaus lietuvių. Pradėjo di- dintis lietuvių pulkelis. Jau ką nesusišnekam, tai susiro- dom — kalbina važiuot į mai- nas (kasyklas) jau esą pradės čia dirbti. Martynas St. likos čionai ir po šiai dienai, jei da yra gyvas, o Krisius su Ant. Mickevičium, Vincu Bagdonu ir da vienu lietuviu atvažiavo į „pečg” Yetsvillėj į saulėtekį nuo Shenandoah'io, nepertoli nuo Mahanoy City. Tuo ten gavo darbą kasyklose. Bet bedirbant apslobo, mat buvo nuvargę ir nevalgę. Parsive- dę vienas airiškis namo ir davė visiems valgyt gerai. Visi bu- vo nudžiugę, ale ateina naktis — nakvynės neduoda. Tai tie vyrai trauke į girią ant na- kvynės, kur jau buvo nakvoję

porą naktų. Ten jie turėjo šiaudų. Kai-kurie atsiklaupę poteriauja. Viens kits airiškis sukinėjasi ten ir žiuri į tuos vyrus. Viens priėjo ir žiuri į maldaknygę. Pavartęs užtė mijo, kad tai yra katalikai — o-gi štai ir mus vedasi. Par- sivedė, davė nakvynę ir priėmė ant burdo. Ten bebunant, kunigas pradėjo atsiuntinėti daugiaus lietuvių. O iš dau- gumo ir šviežiai atėjusių nemo- ka apsieit, — jau nė aniems nė vietos... Daro rodą, kas čia bus, prašo Krisiaus: „bro- lau, daryk rodą kiek gali!” Krisius jau biskį galėjo susi- šnekėti angliškai. Nuėjo į offisą. Kumpanas pats pra- dėjo šnekėti: aš esą turiu tuš- čių stubų, duosiu stubas ir forničių duosiu, kas tik gali but suboj reikalinga ir aš ne- noriu nė vieno cento nuo jūsų, nė už randą, nė už forničius, aš noriu, kad jūs visi eitut į mano fabriką dirbti. Ar pristoji ant to? Krisius ant to pasakė: „Yes” (teip). Parnešus jam tą naujieną, visi iš džiaugsmo pašoko, kitų ir ašaros iš akių iššoko. Kad-gi esą, Krisius tikrai geras storavotojas vi- siems, neužmokamas vyras...

Kun. Strupinskas iš New Yorko, kokį tik sugriebė vis siųsdavo čionai, įduodamas adrisą. Neužilgo jau pareika lavo ir antros stubos.

Gaspadinės neturėjo, parėję iš kasyklos, patįs paeilium at- likdavo stubos darbus.

Krisius atsiminęs, kad bro- lis likęsis namie turės eit į vaiską, siuntė jam laivakortę, kad atvažiuotų į Ameriką. Motiejui išėjus, prasidėjo karė Vokietijos su Prancuzija, tai jis turėjo septynes sąvaites sė- dėt ant laivo ir laukti iki pa- sibaigs karė. Neužilgio Kri- sius grįžo į Lietuvą. Ten pa- buvo daugiau nei porą metų. Palydėjo ir kitą brolių į Prusus, užmokėjo visus kaštus ir pa- leido į Ameriką. Potam į me- tus laiko pasiėmęs jauniausiąjį

brolių išdumė į Ameriką jau ne- mislydamas grįžti atgal į Lie- tuvą, palikęs ten gražiai sau gyventi vyriausiąjį brolių. Bet čia jam vėl nusibodo — vėl į Lietuvą! Teip tas vyras va- žinėjo per Atlanto vandenyną net 7 kartus. Paskutinį sykį kai buvo parvažiavęs, tai tik- rai nenorėjo važiuot į Ameri- ką, norėjo tėvynėj pabaigti savo gyvenimą. Tą brolio sunus išvarė, nelaikė... Tu- rėjo ateit į Ameriką ant amži- no pasilsio.

Krisius Stanynas gimęs 1840 m. Varnupių kaime, Padovinio valdžiaus, Kalvarijos pavieto, Suvalkų gub. Pirmą sykį iš- ėjo į Ameriką kovo 17 d. 1866 m. Mirė vasario 17 d. 1906 m. Shenandoah'io mieste (Pa.). Palaidotas ant lietuviškų ka- pinių, ant to paties kalno, kur kun. Andriejus Strupinskas apsirinko vietą amžinam pa- siilsiu.

Reikalai

„Tėvynės Myl. Draugystės”.

Nauji sąnariai.

Waterbury, Conn.	
Ant Bagdanavyčia	60
Magd. Bendoraičiūtė	60
Iz. Janauckas	60
Jon. Rubas	60
Mot. Kačergius	60
Ad. Stankevyčius	60
Juoz. Buragas	60
Anup. Antanavyčia	60
Ona Aviečiūtė	60
Vl. Lesinckas	60
Pittsburg, Pa.	
Ant. Mickunas	60
Mik. Sergoltas	60
St. Žybeika	60
Pet. Česnulevyčia	60
Iz. Karvelis	60
Ant. Janušonis	60
Jon. Sergoltas	60
Jon. Novickas	60
Jon. Izaslaustas	30
Pov. Juozapaitis	30
Kaz. Malickas	60
Kar. Baranauckas	25

Philadelphia, Pa.	
Jon. Augustaitis	60
Kaz. Dambrauckas	60
Courtney, P. k. 80	
Dom. Lukoševyčia	60
Juoz. Stasiukelis	60
Ant. Bukšnis	60
Jon. Rudvalis	60
Thorp, Wis.	
J. Mikalojus	60
Foxcroft, Me.	
Jon. J. Klimavyčia	60
Lawrence, Mass.	
Vl. Barisas	60
Zig. Jankauckas	60
Pet. Zablockas	60
J. Urtša	60
Jon. Petrauckas	60
Providence, R. I. k. 81	
Ant. Sutkaitis	60
Jon. Jurkša	60
Juoz. Buneika.	60
T.M.D. Sekr. A. Ramanauckas.	

Atsakymas p. Naujokui.

„V. L.” N22 aš paminėjau, jog 2 paskutiniai kasieriai, iš kurių vienas yra p. Naujokas, kasieriaavo „be tvarkos”, tai neužlaikė jokių knygų nė kvitų išmokėjimo. Matyti, kad tas mano patėjimijimas užrus- tino p. Naujoko majestotą ir atsiliepdams praeitam „V. L.” N. priskyrė man keletą nuo- dėmių. Ponas Naujokas rašo, kad aš dyvijausi už pasiunti- mą \$200 dėl Mokytojų Sasiv. Vilniuj, bet tegul perskaito antrą syk mano straipsnelį po atskaitai, tai rods neris jokių dyvų. Aš tik užklausu pa- aiškinimo kaslink minėtos su- mos.

Ponas Naujokas norėtų pa- sityčioti iš tvarkos, tai pava- dino „okus fokus”, bet vėliaus jis rašo, kad tvarka, esąs geras daigtas, bet jam pasisekė at- likti reikalą ir be tvarkos. Prieteliau! atmik, kad tvarka neatbutinai yra reikalinga šioj gadynėj kokiam nebuk už- ėmime, o ypatingai vedant reikalus kokios nebuk drau- gystės. Kas atein Shenan-

torio muzikantų, tai priete liau! aš jų nė išteisīt noriu, nė nukaltīt, nes nieko bendro su jais neturiu. Ant seimo She- nandoryje aš buvau priešingas Tamistos telegramai, kad Ta- mista reikavot nuo seimo, kad jis apsudyt juos, bet pa- sirodė, kad Tamistos reikala- lavimā didesnė dalis delegatų atmetė. P. Naujokas galit suprast, kad S.L.A. nėra koks ten augščiausias sudas Lietu- vių Amerikoj. Aš primenu dar syki, kad aš neabejoju apie jų teisingumą ir ant kiek man teko patėmyti, tai Tamista esat vienas iš Lietuvių Amerikoj, kuris prižiūrėjot reikalus vi- suomenės ir tankiai atkreipėt atydą visuomenės, jeigu tik atsirasdavo kokios nebuk suk- tybės arba maž daug išrody- davo ant to, tai jau buvo gali- ma laukti vienam ar kitam laikraštij atkreipimo atydos— ant to. Tamistą butų galima prilygt mūs istorioj prie „Cer- berus“ iš mythologiškos grai- kų gadyzės, kuris dabojo įzan- gā į peklą, ir tik Herkului pa- sisekė jį prašalint

L. M. Kazunas.

Viena.

Novelė. Vertė J. G-us.

(Pabaiga.)

Emancipacija? Iš ko?

Iš meilės privalumo ir iš jos ryšių? Bet duokit man tuos plėtmus, nes aš geidžiu, trokš- tu, turiu ką-nors mylėt ir jau- stis kam-nors reikalinga! Ar man yr lengviaus, vietoj gla- monėt, aigt ir mokīt savus vaikus, buti priversta mokīt vien tik svetimas vaikus? Sa- vistovystė? Kame? Kad valia man eit į teatrus, jeigu turiu norą, ir sėdēt ten viena, kaip kuolas tvoroj? Kad valia man valgyt mieste „privatiškus pie- tus“ pagal norą, ir tai išsirin- kus, ant Auksinės, arba ant Didziosios gatvės, o kad ir ant Smalinės, vietoj prozaškai ap-

mislyt namieje pietus saviems vaikučiams ir, duokim sau, ser- gančio vyro? Kad valia man žibinti naktyje lempelę, arba nežibinti, nes tai, suprantama, tiktai nuo manęs priguli, ir bijotis tuščių kambario kam- pų, vietoj klausytis švelnaus kvėpavimo savo vaiko? Kad valia man nuvažiuot į Biarrit- z'ą, arba kad ir į Honolulu, nieko nesiklausiant, kad tik turėčiau tam pinigų? Nepri- klausomybė? Kame? Ar tame, kad galiu grįžt namon, kad ir vėliausioj valandoj, jei tik ne- sibijau, kad mane kas neapi- plėš ir nepergązdīs naktyj? Ar tame, kad galėčia užvest pirmą geriausią romansą, ne- paisydama su kuom, kad tik- tai surasčia tam atsakantį ben- drą, ar kad įgytos pasargos ir išauklėjimas man tatai pave- lytų? Ar tame, kad valia man veikt „kas man patinka“, ku- met, vienok, kas man patiktų, to daryt negaliu, o ką galiu, tai visiškai man nepatinka?

Ak, tai tik vien žodžiai, žo- džiai, tušti žodžiai, be reikšmės žodžiai... O jų man liepēt remti ant jų gyvenymą!

Ir matot, aš da-gi teisingai, atvirai negaliu pasiguosti, nie- keno tas nebutų atjausta. Mo- tina, katra neteko vaiko, naš- lė, katra palydėjo vyrą, bank- rutas, katras neteko turto, tie gali kęst, skųstis, ir visi jiems prijaučia. O kam gi be išsista- tymo apjuokai galiu pasiskųs- ti — aš, senmergė, neišrinkta, paminta, atmesta nuo gyveni- mo pokylio?... Kaipi dėl iron- nijos, pasilieka man tiktai rolė užsiganėdinimo iš savo „savi- stovystės“, teisinantės prieš vi- sus, jog neišėjau už vyro, jog nelikau motina tiktai dėlto, kad man taip patiko?... Ir tokia melagystė, tokia švent- vagiška hėrezija, tokis slėgi- mas savyj išiveržiamų sukili- mų turi buti man gyvenimo kelrodžiu!

Bet klasykit — nors čion, pirmą ir paskutinį kartą, išpa-

sakosiu jums viską. Priversta, priversta... Tas mane užtro- škintų, užkankintų....

Protestuoju!

Atvirai ir teisingai protes- tuoju!

Protestuoju vardan gamtos tiesų, katros mane sumynė!

Buvau moteria jauna, druta, sveika, sutverta išpildymui vi- sokių užduočių, paskirtų kiek- vienam organizmui. Mano nor- mališkas kunas galėjo ir pri- valus buvo atsiduot visokioms tiesoms ir priderystėms, išpil- dyt visas užduotis, gamtos už- dėtas. Kokiomis tiesomis atstu- mēt mane nuo to?

Pasakiau, jog man ne tiek rupėjo apie tuos privalumus, kiek apie tas užduotis.... Dėl savo apsigynimo atšaukiu tą dabar.... Dėlko esu nuspręs- ta neišpažinti to visko, prie ko turėjau tiesą, prie ko buvau sutverta? Kiekviena pataitė turi didesnius privalumus už mane. Aš, moteris, augščiau- sias tvarinys gamtos, jos žiedas, jos karuna, aš tik esu išskirta, atstumta. Koks nelabas perma- tymas gamtos! Kokia bedugnė paikysčių gelmė! Koks pikta- dėjiškas pasityčiojimas iš pro- tiško sprendimo!...

Supraskit tai gerai jų — ne- užsitikintieji, jų — prisotintie- jei, jų, kurie niekad nesilen- kėt, ne troškot! Šitai girdžiu, skaitau, atjaučiu, kad gyvuoja ant svieto kokia laimė, koks augštas idealas, kas-žin kas, dėl ko žmonės papildo nekar- tą pastebėtiną auką, prie ko lenktyniuoja, kaipi prie visuo- tinausios laimės; kas-ži kas, kadą gi mokslinčiai tyrinėt- jai pripašįsta už vieną iš svar- biausių dėjų gyvenimo; kokią pilnybę, kokią paskutiniausią užganėdinimą, kokią didžiau- sią spazmą visuotinum, — ir aš galiu, ir aš turiu tiesą atjausti tą galingiausią gyvenimo akor- dą, o vienok atstumēt mane nuo tų kerų?

Kodėl? Kodėl?!

Šaukiu, meta jums protestų

ir maištų riksmą: Kodėl?!

O tie privalumai? Tas dide- lis idealas palaikymo gentkar- tės?

Kodėl tad mano sveikas ar drutas kunas tur pasilikt ne- vaisingu? Kodėl tas iščius ne- išdavė iš savės naujos gyvy- bės? Kodėl tos krutys neišpe- nėjo nieko? Kodėl turiu vysti, kaip nesunaudotas kvietkas, ant katro nepuolė niekeno akis, katras nepaliko po savim vai- siaus?...
.....

Ir kada už poros dienų už- tēmysit umai apsenusią moterį, truputį apsileidusią, be korse- to, atsakančių drabužių, su bruožais žilumo plaukuose, su- taikę su savo metais ir savo li- kimu, iškart nusistebėsit tru- putį, gėt po tam pasakysit, jog pasielgė protingai ir labai tak- tiškai. Nė į galvą jums gal ne- prreis, kad po draugiškų nusi- šypsojimų senmergės slėpsis vakarykščios audros ir baisų riksmi bespekio protesto.

O jeigu kartais nežiniom iš- eisiu iš kantrybės, ir akyse mano patēmysit koki nusimi- nimo atspindį, nesistebėkit teip daug; tai bus mano gedėjimo dienos po žinomai moteriai, katra numirė ne iš laimės. Gy- vena juk kartą tiktai, ir nieko jau sugrąžint negalima, nega- lima.....

Šitai ankstybas lapkričio va- karas. Langinyčios apšarmojo šalta rasa, didelėmis srovėmis sunkesi žemyn ir dideliais la- šiais krinta ant šaltos žemės. Už laugo ant stogų blizga prie- temoj pirmas šių metų sniegas, drėgnas ir tirpstantis. Dangus apsiciaukęs palšais debesiais, tamsėnis už tuos sniegus, ir sunkus kaip nelaimė.

Išrodo viskas lyg rudens darganos, lyg žiema, lyg tos il- gosios naktys, trumposios ir liudnosios dienos.

Oh, sunku. Bet gyvent rei- kia....

Isz visur.

Korėjoj, kuri dabar priklausoma Japonijai, vėl pakilo maištas nedideliame mieste Hongiu, bet gerai apmurtame teip, kad japonams sunku apimti be artilerijos.

Japonijoje kasykloje Kubari, ant salos Hokkaido, buvo gaisras, kuris nušlavė 418 triobas ir 9 kalnakasius.

Japonų valdžia 6 tukstančiams penkiems šimtams jurinių paaficierių ir kareivių, dalyvavusių paskutinėje karėje, suteikia po orderį — „Auksinį Lakuną“ ir metinę pensiją nuo 50 iki 100 dol.

Eina gandas, kad maskolijūn. Stoesselis, Port-Arturo apginejas, per nusprendimą kariško teismo, tyrinėjant jo pasielgimą, bus myriop pasmerktas.

Guguzės 17 d. Peterburge ant Uspenskų kapinių liko palaidotas žinomas pravoslavų kunigas revoliucionierius, o paskui išdavikas, Gaponas, už išdavystę nuzudytas. Žmonių prie palaidojimo buvo į 250—300, daugiausiai darbininkų iš Gaponinių organizacijų, nuo kurių buvo ir keletas vainikų.

Rusų laikraščiuose apgarsintas apkaltinamasis aktas, kur nurodyta Gaponas paskutiniai judošiški darbai. Po tuo aktu, atsistų iš Berlyno, pasirašo „teismo sąnariai“. Bet kol socialistų laikraščiai nepatvirtis, tai galima abejot—kas Gaponą užmušė? Kiti tvirtina, kad jis iki galui buvo tikru darbininkų draugu... Bet juk žinoma: geras šnipas turi būti geru draugu to, nuo ko nori ką išgriebti.

Caro valdžia ikišiol prieš revoliucionierius kovojo visai „nemuzikališkai“. Dabar vie-

nok prisieina jai griebtis ir už muzykės. Teip atsitiko Varšavoje. Mat čia natų pardavikai pradėjo pardavinėti visokių patriotiškų ir revoliucijos dainų natas, permainę vardą, kad kartais žandarai ar kazokai neimtų dainuoti. Valdžiatyrė tai ir prie oberpolicmeisterio įsteigė „muzykės komisiją“, susidedančią iš dviejų kareivijos kapelmeisterių ir vieno šnipo, kurie gaudys tas maištiškas gaidas.

Canane, Mex'co, vietiniai darbininkai pakėlė riaušias prieš amerikiečius, dirbančius vario kasykloje. Tapo suardyta su dinamitu keleta amerikiečių namų, du amerikiečių ir 11 meksikiečių užmušta o 50 sužeista. Tvarką įvedė pašaukti Amerikas liuosnoriai iš Arizonos.

Europa labai užimta kalbomis apie Chicagos mėsinį Trustą. Nevienam pasidarė pikta išgirdus, koku būdu prirengiama mėsa, kurią valgo žmonės. Kaltina Amerikos žmones abelnai ir valdžią vpatingai, kad nenubaudžia tokius nedorėlius. Anglai net piktinosi, kad amerikiečiai sulygina savo teismus su Anglijos teismais, kuriuose buk viešpataujanti teisybė. Mėsos išvežimas į Europą susimąžinęs ant pusės. Reikia tikėtis, jog susimąžins dar daugiau. Gal Amerikoje šiek tiek atpigs ir apšivalys.

Europos viešpačiai rengia konferenciją apsvartymui klausimo, kaip išnaikinti anarchistus, kurie žudo valdonus. Kad panaikyt apšireiškimą, reik surast ir panaikyt priežastį—o tą jiems vargiai nusiseks atsiekti.

Londone moters padarė demonstraciją reikalaujamos tiesos balsavimo. 300 aplankė pirmininką Campbell Bannerman reikalaujamos išleidimo

tam reikalingų įstatymų. Premieris pritarė moterims, bet atsisakė įnešti klausimą parlamente. Moters veda smarkią agitaciją.

Netoli Maskvos Sokolnikuose ant susirinkimo social-revolucionierių pasirodė du šnipai, kuriuos susirinkusieji pažinę pririšo prie medžių ir pasmerkė ant mirties. Nutarimas tuojaus buvo išpildytas su pagalba revolverių kulku. Kada užėjo policija, rado vieną dar gyvą, nors jis buvo gavęs keturias kulkas.

Bavarijos valdžia nutarė paimiti į savastį visus geležinkelids apie 500 mylių, kurie iki šiol prigulėjo atskirioms ypatoms. Valdžiai tas išpirkimas atsieis į \$60,000,000.

Paryžiuje tapo užbaigtas orlaivis ant kurio žinomas Amerikos tyrinėtojas Wellman bandys keliauti ant žeminio poliaus. Partija jau susirinkus ir žada apie 1 Liepos buti Norvegijoje.

Admirolas Rozestvenski bus teisiamas kariško teismo už pasidavimą japonams, teipgi viršūninkai torpednešio Bedovyj, pasidavusio priešams. Teismas atsibus 4 liepos. Apkaltintiems grėšia mirties bausmė.

Nataliuj, anglų kariūnė po vadovyste pulkininko Mackenzie turėjo smarkų susirėmimą su maištininkais gyventojais. 300 maištininkų tapo pakloti ant vietos, tarp jų pažymiausias jų vadas Maekazulu. Keletas anglų teipgi padėjo savo gyvastis.

Sandomieriuje, Radomio gubernijoje sustraikavo politiškai kaliniai atsisakydami nuo valgio. Sėdi nuo sausio mėnesio be teismo. Gimines kalinių atsiliepė į Dumos delegatus,

kad padarytų tinkamą interpelaciją.

Orenburge minia iš keletos tukstančių žmonių užpuolė ant kalėjimo, kur sėdi politiškai prasikaltėliai. Kareiviai šovė į minią ir užmušė du žmones. Aficierius ir keletas kazokų tapo sužeisti.

Į Plymouthą, Anglijoje atvyko laivas su Rockfellerio šeimyna. Laikraščiai paduoda, jog pažymus keliauninkas išrodė sveikas ir likimas ir net sveria daugiau, kaip išvažiavęs iš Amerikos. Yra tai tas pats Rockfelleris kurs visokioms neteisyboms paėmė į savo rankas kerosino trustą, gal uždėt kas diena mokestį ant visų Suv. Val. pakeldamas kerosino prekę. Jis slapstėsi per pusę metų nuo teismo New Jersė valstijoje, o kada panorėjo paimt jį ir iš ten, jis sauramai išvažiavo ant ekskursijos.

Netoli Salonikos Jurkų gauja užpuolė ant Bulgarų ir užmušė 11 žmonių.

Delei judėjimų ukininkų tarpe Jekaterinoslavo dvarponiai skubiai išparduoda savo dvarus už niekus ir nešlinasi į miestus. Juloje ukininkai dalinasi dvarponių laukus. Voronežyje buvo ukininkų susirėmimas su sargais, saugojančiais dvarų laukus. Užmušta du sargu.

Didelė Ekskursija.

PITTSTON, PA. Draugystė šv. Juozupo ant HARVEYS LAKE 3 dieną Liepos (July) 1906 mete. Dailiausioje vietoje dėl išvažiavimo ant šviežio oro. Treiniai išeis nuo Pittston Junction ryte 7:35 minutose, iš Pittstono 7:40 m., Dorranceton 8:20 m., Luzernės 8:25 m. Vakare grįš atgal ant 7-nių. Teipgi muzykė bus pirmos klasės. Užkviečiam visus lietuvius ir lietuvaites atsilankyti kaip iš Pittstono, teip ir iš kitų aplinkinių miestų.

KOMITETAS.

Lietuviu tauta

senoveje ir šiandien.

Parašė J. Šliupas M. D.

TOMAS ANTRAS

(Tęsa.)

Kada Zygmantas tapo užmuštas, šalininkai parkvietė Švytrigėlą į Lucką, kur jis išvalnyjo daug ponų iš kalėjimo; bet kada gi senatvės dėlei nesuskubo apimti Vilnių, tai sosto Lietuvos did. kunigaikščių negavo. Vienok nuo 1443 m. užbaigė savo amžių laimingai, guodojamas brolevaikių Vladislavo ir Kazimiero, turėjo titulą did. kunigaikščio Rusijos ir kitų žemių, davinėjo privilegijas bajorams, turėjo savo dvarą Lucke su daugeliu dvariočių. Gyveno ištekliu, ir šiaip guodoneje žmonių. Mirė 1452 m., nebikišdamas į viešus reikalus.

Po pralošos pas Vilkergę, kryžievių zokonas sutarė su Lietuva ir Lenkija sądorą gruodžio mėn. 1435 m. Kujavų Braščiuose. Čion kryžieviai apsidarė aplėisti nelimusį Švytrigėlą ir neremti prieš Lenkiją jokio iš didžiųjų Lietuvos kunigaikščių. Žemaitija ir liet. Sudavija pasiliko prie Lietuvos, žemės gi Pamarių, Kelmijos ir Michalovo — prie zokono. Pirklyba ir kelionė žmonėms po Lenkiją, Lietuvą ir Prusus buvo valna. Pabėgėliai nuo ponų ar vagys turėjo būti atgal gražinami. Polytiški išėiviai galėjo namon grįžti be baimės baudų. Muito rinkliavos, „pfundzoll“, tapo atkeltos nuo pirklių. Jei gu katra — nors pusė sulaužytų tą sudermę ir pradėtą karę, pavaldiniai jos neturi klausyti nė gi kištiesi.

Zygmantas buvo uršus valdymieras dėl ponų. Jis gimė 1348 m.; kaipo laidas išbuvo pas kryžievius nevalioje 1389 — 1398 m. Apsivedęs buvo su Zofija Punigailute, o tai mirus, su Oroka, duktere Janušo Mozurijos, motina Mykolo. Potam jis tykia sėdėjo savo hunigaikštystėje Starodubo. Žemo augumo, rudaplaukis, mylėjo gėrimus ir goslybas, buvo paniurus ir negražus; mažai kalbėjo, buvo piktas ir vaidus mėgo; nekentė ponų nė jų sueigų; šykštuoklis ir godus turtų; kaipo valdymieras ypačiai baudė skaudžiai ponus, didikus, ir jų turtus, kartais neteisiam, atiminėjo. Aristokratai baisiai skundėsi ant priespaudos. Jau Mindaugas buvo sulamdęs lepnį ir nepaklusnią didžiuniją Lietuvių, ir nuo to laiko did. kunigaikščiai gynė žmones nuo priespaudos ponų, ir tame buvo jų spēkos didelis pamatas. Vienyjimasi su Lenkija pakylėjo Lietuvos didžiuniją vėl augstyn ir paplatino lenkiškąją išdykumo dvasę. Zygmantas tuomi dračiaus laikėsi prieš ponijos stengimus jis emė žingsnius daryti dėl įsteigimo žemionim valnybės ir savistovumo ukės dalykuose, norėdamas patikrinti ukę su žeme dėl žemdirbių kaimiečių. Kilo baises trukšmas tarpe aristokratų: Zygmantas, šukavo jie, nori išnaikinti augštesnęją luomą! Zygmanto neįsitikėjimas nuodyjo jam romą, vienval vaidinoši jam naminiai suokalbiam ir užrubežiniai neprieteliai. Nors pamaldus ir gausiai apdovanojantis kunigus, jis tikėjo į prietarus ir kerėjimus, raganių bei astrologų apie viską teiravosi. Ypačiai nekentė didžiunų ir bajorų. Nuteriojās bagočius, lobius jų atidavinėjo arklininkams ar šunininkams savo dvaro. Gyveno apvienėjęs Trakų pilyje, ir, apart ištikimų ypatų, šiaip žmonių neprisileido. Jei kur pamatė du žmoniu šnabzdantiesi, tuojau kvosdino juos skyrimal, apie ką jie kalbėjo,

ir jeigu išpažinimai jų nesutiko, mirtinai juos baudė. Skandinimas, korimas, nukirsdinimas, mėtymas į duobę tarpau žvėrių, — tai buvo jam paprasta loša. Pastaruose metuose savo viešpatavimo ypatingai persekiojo didikus. Kunigaikštį Jurgį Lengvenį pasodino bokšte Trakų pilies, o jo kunigaikštystę paėmė ant yzdo. Kunigaikštį Slucko Aleksandrą Ivanovyčių liepė suiminti Kopyliuje ir pasolinti į Krėvos pylį, o jo pačią su dviem sunam patūpdė Utenos kalėjime. Sako, jis nešiojėsi su užmanymu išpjaudinti visus didikus ir bajorus. Dvarponiai žuvo kaipo polytiški nusižengėliai, jų lobiai teko yzdui. Augšti urėdininkai netekdavo urėdų arba ir gyvasties. Dvaras Zygmanto susidėjo iš kazokų, „Sieverukų“, ir guvesniejie iš jų gėrėjosi urėdais dvaro, kurius seniaus tik didikai teturėdavo. Užaugintas po katalikų kunigų įtekme, Zygmantas augštino katalikus ir, nors nepersekiojo stačiatikybės, tai Rusų aristokratija vis gi jam neišsitikėjo bent tikybės reikaluose. Akyva yra dar štai kas: Lenkų senatas įsteigė tribunolą šv. Inkvizicijos, po pirmėdyta domininkono Mikalojaus iš Lenčycos; jam pavestos tapo teip gi Lietuvos provincijos, 1436 m. Jo pareiga buvo surasti gadintojus religijos, eretikus, atskalunus, o suradus — bausti!

1440 m. tapo užšauktas didelis seimas dėl įvesdinimo naujų reformų, idant pagerinti buvį ukininkų ir sutvarkyti kitus viešpatystės reikalus. Ponai nerėsi iš kailio! Kilo tad didelis didikų suokalbis ant Zygmanto gyvastvos, ypačiai Rusų aristokratai ir susirusinę Lietuviai prisidėjo prie to suokalbio: Vilniaus vaivada Daugirdas, Trakų vaivada Leliušis ir kunigaikščiai Jonas bei Aleksandra Čartoryskiai. Suokalbininkų mierius išpildyti pasiėmė Rusų kniazius Aleksandras Čartoryskis, kursį talką prisikalbino priedvarinį arklininką Skobeiką iš Kyjevės. Nedėdienyje, 20 d. kovo, iš ryto suokalbininkai į Trakų pylį įveždino, paslėpę šieno vežimuose, aplink 900 kareivių. Perkaršęs Zygmantas, neišėdamas iš savo bustynės, klausė dievmaldystos, laikomos šalutinėje pilies kopyčioje. Sunus jo Mykolas iš pilies buvo iškakęs su dvarionymis į miestą, į katedrinę bažnyčią. Zygmantas vienval prie savęs laikydavo mylimą prijaukintą mešką, kuri budavo jam vienu sargu; kada meška išėidavo ant kiemo ir potam grįždavo į savo bustynę, tai paprastai su letena krapštinejo duris. Pamatę, kad meška tuo laiku vaikštinejo po kiemą, kunigaikštis Čartoryskis ir Skobeika, pamėgdžiodami jos krapštymą, apgavo Zygmantą, ir aus atidarė duris — suokalbininkams. Tuojau tiejei įsiveržė į vidų, ir emė didį kunigaikštį barti už jo pasielgimus su bajorais; galiaus Zygmantas užgautas per Skobeiką su geležiniu pigaikščiu, krito kaipo kareivis, nė nemėginās pabėgti ar pargloboti slaptazudas, bet liepdamas jiems pasiduoti ir jo klausyti. Vienas tik pagelbininkas jam buvo valandoje mirties, tulas tarnas Slavko, bet ir tasai tapo užmuštas, per langą nuo bokšto išmestas. Dar slaptzudos norėjo Zygmanto lavoną, ant rogių užmetę, į azerą įgrusti, bet palikini ant ledo turėjo pabėgti. Lavonas tapo nubogintas į Vilnių, ir šale Vytauto palaidotas.

Teip pabaigė gyvenimą Zygmantas, ir jo norai baigėsi pagerinti buvį Lietuvos žmonių. Jeigu butų jo reformos įvykusios, Lietuviai butų likę apsergėtais nuo baudžiamų naštos, jau per ponus įvesdinamų, ypačiai kada 1439 m. įvyko bažnytinė unija Florencijoje ir kada Rusų bajorija buvo susilygi-

nusi tiesose su šlekta lotyniškosios vieros. Ponai, zinoma, dziaugesi iš Zygmano mirties, bet liaudis biauřejosi, apraudojo jį ir ilgai dar dainose savo garbavojo nelemtą žmogudytą, papildytą ant liaudies tėvo. Tur-but tos dainos yra visos jau dingusios iš žmonių omenies. Dabar-gi tuojau Boleslavas, Mozurijos kunigaikštis, prisisavino žemes Drohičino, Mielniko, ir Bielsko, ant ko Lietuvos ponai nė krust nekrustelėjo. Tiek, mat, jiems Lietuvos labas terupėjo!

Andrius Kazimieras Jagėliunas (1440—1492).

Nelikus Zygmano, Lietuvos ponai turėjo baimę, kad dabar Lenkai paims valstiją į savo rankas, ir todėl senatas, nieko nelaukdamas, apkelbė, aprinkimas didžio kunigaikščio jam priklausęs. Ir iš tiesų, Vladislavas, Lenkų ir Vengrų karalius, išsiuntė savo brolių Andrių Kazimierą į Lietuvą kaip savo vietininką, idant šalį valdytų jo vardan su pagelba dūmos, susidedančios iš Lenkų ir Lietuvių. Tokia naujiena Lietuviams nepatiko. Norbutas, laikantis augštutinę Vilniaus pylį, drauge su Žemaičiais laikė šalį Mikolo, sunaus Zygmano, kurs pas Aukmergę pelnęs yra nemirtiną paminėjimą, — bet tas buvo užaugęs tarp Rusų, dalyje turėjo Starodubą, ir ponai prisidingėjo, hau jis nesek pėdomis savo tėvo! Suokalbinkų draugai ir Rusų aristokratija rėmė Švytrigėlą, kurs tuomsyk apsigyvenęs buvo Lucke. Trečia partija rėmė Aleksandrą Simanavyčių, kunigaikštį Slucko. Jagėlos sunų Lietuviai nenorėjo, sakydami, kad išeidamas į Lenkiją, Jagėla atsimetė nuo Lietuvos ir savo gimtinę prapuldė, josios lobius ir žemes gludindamas prie Lenkijos, o Lietuvai varu antmesdamas lenkiškus senatorius ir valdymierus. Lietuvai nieko nelaimėjus nuo unijos su Lenkija, reikia dabar turėti savistovų didį kunigaikštį, idant apsaugoti tėvynę nuo pagrimzdimo ir priklusnumą nuo užsienio! Bet Jonas Goštautas, Smolensko atstovas, kurs valandoje mirimo Zygmano buvo be keliaujas į didįjį seimą, susitaręs su Juru Simanavyčiumi, kunigaikščiu Alšėnų ir kitais¹⁾, butinai bruko Jagėlos antrąjį, 13-metį sunų Andrių Kazimierą (kurį Lenkai paprastai Kazimieru vadina), ir galiaus tasai pasiliko aprinktu ir jam administratyviška duma priskirta. Lenkai, apie tai išgirdę, nenorėjo Kazimierą išleisti, ir tas iškeliavo į Lietuvą be pritarimo lenkiškosios dūmos, palydmas Lietuvių. Palei Svysločiaus upę Mikolo paslai pasitiko Kazimierą ir prašė, palikti kunigaikštį tėvonijoje ir nubausti užmušėjus jo tėvo. Galiaus Kazimieras, visur įabinamas, atsidurė Gedimino palociuje. Lenkai prišinosi pakėlimui Kazimiero ant sosto didžių Lietuvos kunigaikščių. Lietuviai tačiaus karunavojo jį, 3 d. birželio, su Gedimino mitra, ir nepoilgam puotikės Rusijos kunigaikščiai, kaip Sanguškai ir kiti, atkako į Vilnių ir nusilenkė prieš didį kunigaikštį. Bet lenkų karaliui tai labai nepatiko: jis nepripažino broliui urėdo ir ketino Lietuvą padalinti tarp Švytrigelos, Mikolo ir Kazimiero, teip kad visos tos kunigaikštystės stovėtų leniškame prietikyje prie Lenkijos; tačiaus tos Lenkų užmačios neišsipildė. Kazimiero dūmai rūpėjo dabar užimti pylis, esančias rankose pretendentų. Pylis Mikolo viena po kitos pasidavinėjo, tiktai Naujuose Trakuose ilgai laikėsi M. Galyginis, iki varu ne tapo priverstas atsitraukti, o Senuose Trakuose užsidaręs Jonas Čartoryskis derinosi, kad jam patikrin-

tas taptų atvangumas jo ypatos, ką Lenkai kad padarė, jis atidavė pylį su turtais Vytauto ir Zygmano. Sudas-gi už nužudymą did. kunigaikščio jo nebaudė; tik žmonės buvo ant jo užpuolę ir, sako, jo turtus išgrobstę, nors ypatą jo apgynė Lenkai. Vilniaus vaivada Daugirdas vertė kalčią ant Trakų vaivados Leliušio, kuriam vos urėdas tapo atimtas. Aleksandras Čartoryskis, kurs jau senai tylomis buvo pabėgęs į Moskvą, tapo apsudytas ant išgūjimo ir jo lobius paėmė yždas. Teip tad žmogžudės pasiliko ne kaip nubausti, tur-but todėl, kad pati duma didžio kunigaikščio buvo įmaišyta. Kazimieras ėmė dabar mokintis lietuviškos ir rusiškos kalbų, ir Jonas Goštautas tapo jam ištikimiausia bei artymiausia ypata.

Kunigaikštis Mikolas, nepasitenkindamas teismo ištarme, ėmė keršyti. Nasuta, kurs Drohičiną su pylimi buvo atidavęs Mozurijos kunigaikščiui Boleslavui, ėmė ten rengti partiją, priešingą Lietuvos valdziai. Boleslavas graižo kare. Tad duma Kazimiero apskelbė Mikolą ir jo šalininkus esant išguitiniais, o jų lobius paėmė ant yždo. Jonas Goštautas, su kariūmene, ištraukė į Pagirių šalį ir veikiai užėmė Drohičiną, Bielską, Surazių, Mielnyką ir kitas vietas. Nasuta su kunigaikščiu Mikolu išsinešino į Mozuriją. Tuomi tarpu Žemaitijos storastai M. Kinsgailai esant Vilniuje, šalininkai Mikolo pakėlė maištą tarpe Žemaičių ir aprinko už valdymierą Daumantą. Tad didis kunigaikštis Kazimieras su Goštautu ir kariūmene atkako į Kauną. Žemaičių tuntai susirinko ant kranto Nevėžio. Goštautas, dabar Vilniaus vaivada, užmanė be praliejimo kraujo Žemaičius patraukti prie Kazimiero ir dėl tarybų su maištininkų vadu Daumantu pasiuntė tojo giminaitį Kantautą. Žemaičiai sutiko ir meldė atleidimo už pamišimą. Kantautas tapo Žemaitijos storasta, ir šalis prisiekė paklusnumą Kazimierui. Po trejų metų Kantautas atsisakė nuo urėdo, ir tad vėl Kinsgaila pasiliko storasta. Veikiai po tam Novgorodas panaujino sądorą su Lietuva ir zadėjo mokėti mokestis dėl urėdininkų did. kunigaikščio, kurie miestuose tikrino tvarką ir teisė bylas. Teip pat Pleskava atsiuntė dovanas ir zadėjo Lietuvai draugingumą. Lietuviai iš kalėjimų paleido kryževivius, kurie nuo paskutinės karės ten tebesikankino. Tuomi tarpu Smolenske kilo maištas, maršalką Petrikį žmonės prigirdė Dniepre, o atstovas And. Sakevyčius su šeimyna pasitraukė iš miesto. Bajorai kako į Vilnių ir prašė mylistos dėl miesto. Smolenskėnai pasikvietė į pagelbą Jurgį Lengvenį, kunigaikštį Mstislavo, kurs grįžtančius bajorus pagavęs nukirdino, o jų turtais apdovanojo savo šalininkus. Ne gana to. Jis dar prisisavino Polocką ir Vytebską. Kazimierui su kariūmene ateinant, Lengvenis tylomis su šeimyna pabėgo į Novgorodą didįjį, Sakevyčius tapo sugražintas į Smolenską kaip atstovas Lietuvos, ir Rusija pripažino viršenybę Kazimiero (tarp kitų Boris Aleksandravyčius, kunigaikštis Tverių ir tėvonis Kašino). Pats Lengvenis perglobojęs Kazimierą gavo atgal Mstislavą, ir po tam ilgai dar tarnavo Novgorodo respublikai kaip vadas kariūmenės. Teip gi Mikolas nepasiliko užmirštas: liet. duma atidavė jam kunigaikštystę Starodubo, su Briansku ir Bielsku Pagiriuose, Kaidanova Minsko, ir Klecku Novgorodo vaivadytose. Iš Kaidanovos Mikolas ėmė susinešinti su Suchtomis, 5 broliais, tur-but totoriškais perkrikštais, o kunigaikščiais Vološinskiškiais, ir su jais sudarė suokalbį dėl

(Toliaus bus).

1) K. a. Kinsgaila, Žemaitijos storasta, Mikalojumi Nemyravyčiumi, Vilniaus storasta, Nikalojumi Radivilu, liet. maršalka, ir tt.

Pergales ženklai yra aiskus.

Minkštosios anglies darbininkai kas savaitę šį-tą išlošia.

Daugelis tukstančių mainų darbininkų minkštos anglies dabaa streikuja, kad iškariaut didesnę mokesį, kurią jie pilnai užtarnauja. Iki šiol jie laikėsi tvirtai, niekas nepamėtė unijos eilių ir streikieriai yra persitikrinę, kad jie išloš streiką. Jie pradeda išlošti. Kiti operatoriai jau špildė jų reikalavimus, o kasdien vis nauji pradeda išpildyt. Bet operatoriai da nepergalėti ir mainų darbininkai dar turi apsisaugoti. Kiekvienas tarp jų privalo būti atsargus, turi pažiūrėti, ar jo draugai ir kaimynai tvirtai laikosi, kad nepasirodytų, jog kur jų eilės pradeda linkti ir jei pamatytų, kad kur silpsta, kiekvienas privalo pranešti apie tai savo distrikto viršininkams.

Operatoriai gundo kitus darbininkus siulydami augštą mokesį, kad tik jie grįžtų prie darbo, bet jei jie tą padarytų, tai jie tik pagelbėtų operatorius, kurie gatavi praleist daugybės pinigų, jei tik jie žinotų, kad tokiu būdu galės sulauyti uniją, bet jie viską atsiimtų atgal nuo mainierių vėliav, priversdami juos dirbt už sumžūtą mokesį.

Tai-gi mes sakome mainų darbininkams, kad jie nepasigundytų, nors jiems tuotarpu operatoriai ir daug siulytų, bet tvirtai laikptusi, išlošę gaus padidintą mokesį, kuri atlygis už visas utrotas, per streikus nedirbant.

Operatoriai turėjo gerą pelną iš jų darbo per keletą metų, ir jums teisingai priguli atsakanti dalis to uždarbio. Jūs dabar tos dalies negaunat, daugelis operatorių neapsiėmė

jums jos duoti, teip kad liekasi tik vienas kelias, kaip jums galima savo atgauti, t. y. klausant unijos, kuri liepė jums sustreikuoti, ir unijos viršininkų, kurie dabar veda streiko reikalus.

Pergalės negali turėti viena diena. Darbininkai turi būti kantrūs ir tvirti. Visas unijų pareitis parodė tą. Jau operatorių eilės persiskyrė, o darbininkų eilės da tvirtos. Operatoriai išpradzių laikėsi visi iš vien. Dabar jau jie yra perskilę pusiau. Darbininkai susivienyję į uniją yra teip pat tvirti dabar, kaip pradzioje apšaukus streiką. Pergalė ikišiol buvo darbininkų pusėje, ir su kiekviena diena jie vis turi naujas pergales, atranda vis daugiau operatorių, kurie pristoją ant mokesies, kurios jie reikaluvo. Teip dalykams esant, žmonės, kurie dabar pameta uniją, yra dvigubai išdavikais; žmogus kursai nesistengia turēt pergalę, yra išdaviku pats sau, savo draugams, unijos sąnariams ir unijai; ir žmogus, kuris sląčia išliukina iš distrikto, kuriam jis yra žinomas, kaip neprigulintis prie unijos, į kitą distrikta, neužtarnauja jokio pasigailėjimo.

Didelis apvaikščiojimas ir piknykas.

New Britain, Conn. Draugystė Sv. Juozapo darys didelį apvaikščiojimą 16 dieną Birželio (June) ant atminties penkšiolikos metų sukaktuvių nuo užsidėjimo mūsų draugystės. Potam bus piknykas ant Rentschler Parko, ant kurio užprašome visus lietuvius ir lietuvaite vietinius ir aplinkinius; kaip tai: iš Hartford, Meriden, Bristol ir iš kitų miestų ant to puikaus pasilinksminimo. Piknykas prasidės 12-tą valandą, dieną, ir trauks iki vėlybai nakties. Įzanga 25c. Karai Arch gatvės veš svečius iki pat parko.

Užprašom visus širdingai
KOMITETAS.

Pajieszkojimai.

Pajieszkau vaikinio mylinčio šviesą, sau dėl apsivedimo, norinti platesnes žinias atsišaukit ant adriso:

Tikra Lietuvaitė
954 33-rd str. Store
Chicago, Ill.

Pajieszkau savo vyro Antano Mačionio, kuris pribuvo į Ameriką prieš 15 metų. Paeina Suvalkų gub., Seinų pavieto. Prieš tris metus pribuvau į Pittsburgą kur mano vyras buvo, neradau ir iki šiol negaliu surasti. Neturiu vietos gyventi ir kritiškame padėjime esiu. Prašau brolių lietuvių kas žinotų apie jį ar jis pats atsišaukti ant adriso:

Anna Mačionis
2731 Penn Ave.
Pittsburg, Pa.

Kasa kapą dantimis.

Žmogus, kurio skilyys nemala, kasa sau kapą dantimis. Jei jis rūpysis apie maitinimo sistemą, jo dantys turės pilnai darbo ir vis organai jo kuno d' rbs gerai. Trinerio Amerikan Elixer Bitter Vine yra vienatinis gamtiškas vaistas veikantis ant malimo sistemos ir suteikiantis pajieją pasavint ir sumalt visą maistą. Jei užsikėlęs iš ryto jautiesi nuilsę vietoj ką bu drutam ir smgiam, tavo reikalas sujieškot vaistą ant kurio gali pasitikėt vis kiuose skilvio nesmagumuose, nerviškume, sunykime ir ligose paeinančiose nuo nevalaus kraujo. Jis suteiks tau sveikatą, pajieją ir smagumą. Vaistas užturi savyje tik tyrą, natūrališką vyną ir žolės ir yra geriausias kraujo valytojas ir sudrutįtojas.

Gaunamas visose aptiekose arba pas pabrūką, Joseph Triner, 709 S. Ashland Ave., Chicago, Ill.

**Maurer's
Rat-and
Roach-Paste**

privilioja azluos vabalus savo kvapeniu; jie ji ēda ir tuoiaus stimpā.
MAURER'S INSECT POWDER tikrai iznalkina biakes, skruedėles, muses, kandle, Parduodama tik bonkose. Aptekose arba pas
D. Maurer and Son, Philadelphia.

Autanas Staszauckas,

Laikan pulkioje vietoje Sallūnā, užlaikan skanausius gėrimus ir kvepenius Cigarus. Lietuviai nepamirskite atsilankyti pas savo viengantį.
No. 2 Cor. Nesbitt ir Broadway st.
EAST PLYMOUTH, PA.

Lietuviškas advokatas,

Tamas Butkevychius iš Nanticoke, Pa. pabaigęs universitetą atidarė ofisus šiose vietose: 16 N. Eranklin str. Wilkes-Barre, Pa. ir 3 Keyston Bldg Nanticoke, Pa. Lietuviai kurie turėsit kokį reikalą, kreipkitės pas savo tautietį Tamą Butkevychių.

Nerviszki Vyrai.

Vyrams reikalaujantiems pagalbos prielunai kopija garsaus recepto dykal. Ne C. O. D. ne apgavingus vaistus, tiktal recepta. Perskaitykite ezla pasarga
ATNARGIAI.

Šzi pasarga yra vyrams sugriautos nerviškos sistemos, kurie per savo jaunystes klaidas ja papilde. Klauybito mano patarimo. Susokite bande patentuotus apgavingus vaistus, elektriskus dirzus, "specialistus" ir kitus netikusius be vertes gydymus. Nuo dirzu nepagysite o nuolatai vartodami vaistus sunalkysite pilvo zlebcziojima, užnuodinsite visa sistema ir padarysite savo liga nelezgydoma.

Daug metu aez kentejau savo jaunystes klaidas, nerviškuma, naktinius tekejimus, stoka vyriekumo, silpna atminty, stoka ambicijos, neramuma, gedinguma, stremu skaudėjima, vliatiny nuelpima ir tt., kaip palkszas pirkau ir vartojau visokias patentuotas gyduoles ir viska ka tik lezgirde. Ant galo buvan priverstas vaziuoti in Europa pagalbos jieszkot pas garu daktara, kure mane ir lezgyde.

To daktaro recepta, pagal kuri man vaistai buvo uzraszyti, aez ir dabar turiu pas savo. Kaip tai sunku yra pagyti nuo tu ligu aez žinan lez patyrimo, todėl aez noriu ir kitus pagelbeti. Kas man apraszys savo ligu, aez jam paslunsi užpezetytame lalezke to recepto kopija su patarimais dykal. Aez jau gavau ezimtus lalezku lez vien ezlos szalies kraesztu nuo vyro, kurie raezo kad imdami vaistus pagal ezy recepta visizskat pagijo, teip kaip ir aez.

Recepta uzraezyti atiprus bet nevodingi vaistai ir receptas teip paraezytas kad vaistus galima gauti kiekvienoje geroje aptiekoje už mazus pinigus. Gave recepta, jei nenoresite patys eiti in aptieka užsteliuot vaistus, tai paraezykite man, o aez jums juos ezia Chicagoje pasirupinsiu ir prielunsiu. Aez neunczliu C. O. D. kad lezviloti nuo jus pinigus, arba parduoti jums vaistus, kuriu jus nenorite. Jeigu patemysite mane kame nors neteleingu, galite tai pagarazyti ezitime paczleme laikrasztyje.

Šzi pasarga gal nebus daugiau garsinama, taigi raszykite man szilandien, o gausite to recepto kopija ir reikalingus patarimus dykal tuojuau. Szy pasilijima aez galiau atikti be jokiu jums kasztu.
Adresuokite:

C. Bentson, P. B. Box 655, Chicago, Ill.

A D R E S A I

CENTRALIŠKŲ VIRŠININKŲ „TĖVYNĖS MYLĖTOJŲ“ DRAUGYSTĖS.

Prezidentas — M. Paltanavyčius,
52 B. st., So. Boston, Mass.

Sekretorius — A. Ramanauckas,
592 Grand ave. Chicago, Ill.

Kasierius — L. M. Kazunas,
107 S. Main st. Shenandoah, Pa.

Knygius — J. Simanavyčius,
831 Barnes st. Plymouth, Pa.

Literatiškas Komitetas:
J. Baltrušaitis,
224 E. Main st. Plymouth, Pa.

F. Matulaitis,
224 E. Main st. Plymouth, Pa.

V. Szliakys,
119 E. Centre st. Shenandoah, Pa.